AKTIE RADIUS

jaargang 4 no. 17 CONTACTBLAD VAN DE VERENIGING VAN HOUTDRAAIERS maart 1998

VAN DE REDACTIE

Sinds de ledenvergadering is de redactiecommissie uitgebreid tot drie leden t.w. Aad Lesman, Nic Stunnenberg en ondergetekende. Dat is al een stap in de richting, maar niet genoeg. We zijn dringend op zoek naar een vierde vrouw of man want, zoals u weet, verlaat ik het team aan het eind van dit kalenderjaar.
Behalve de uitvoering van de nieuwe vorm welke ons nog hoofdbrekens kost, loopt het redactiewerk naar wens. Er is een goed contact met de overige leden, de kopij komt regelmatig binnen, ideeën worden aangedragen, nu nog het vinden van mijn opvolg(st)er die het voorbereidende werk op de P.C. gaat uitvoeren en de eindredactie op zich zal nemen. Wie, oh wie meldt zich na deze noodkreet?

In deze editie weer een reactie op een vorig artikel, en de actuele vraag "hoe belangrijk zijn de regiobijeenkomsten voor de leden"? De secretaris geeft zijn visie, leden schetsen de gang van zaken, actueel ! Hoe gaan we met houtstof om, het euvel waar we allemaal mee te kampen hebben? U kunt de volledige tekst aanvragen! Voorts een stukje draaitechniek over gebruik van de (langshout) voordraaiguts. En het draaien van trapbalusters alsook een nieuw onderwerp: "Internet"

En wat stuurt ú ons voor de volgende uitgave? We zien er naar uit, immers het blijft zoals steeds "houd ons gaande!"
Lily van der Dussen

REDACTIE ADRES:
Lily van der Dussen, Camera Obscuralaan 103
1183 JX Amstelveen, Tel. 020 6450956

ADVERTENTIE EXPLOITATIE:
p/a Wim de Bruyn Klokjeslaan 11
3601 HB Maarssen, Tel. 0346 563879

VAN HET BESTUUR

SAMENSTELLING VAN HET BESTUUR:

Interimvoorzitter (tevens Regio-comm. NH-N.)	N. Stunnenberg, Juliana van Stolbergstraat 17, 1723 LB Noord-Scharwoude, Tel. 0226 316903
Secretaris	G.H. Gaasbeek, Boeslaan 24, 6703 ES Wageningen,Tel. 0317 413205
Penning-meester	W. van Slooten, Russenweg 17, 1861 JN Bergen, Tel. 072 5894109
Lid(T.C.)	M. Douma, Groot Heiligland 18, 2011 ER Haarlem, Tel. 023 5311848
Lid	A. van den Berg, Zernikeplein 34, 7242 JC Lochem, Tel. 0573 251837
Lid	Mevr. I. Feith, Spaarnwouderstraat 10, 2011 AD Haarlem, Tel. 023 5353935

De vereniging RADIUS is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de gepubliceerde artikelen of advertenties.

RADIUS, REGIO'S EN RENDEMENT

Radius, biedt met
egio's veel meer
endement aan de leden.

Op de laatste demodag in Arnhem heb ik aan alle binnenkomende leden gevraagd naar de mate van activiteit in zijn/haar regio en de coördinator daarvan. Dat wilde ik graag weten, onder andere om het met andere informatie over Radius door te kunnen geven aan belangstellenden. Ik mocht vaststellen dat er een aantal regio's zeer actief zijn, maar helaas ook dat in andere regio's nog niets gemeenschappelijk gebeurt. De jaarverslagen over de activiteiten van de eerste groep geven mij aanleiding dit stukje te schrijven in de hoop daarmee de leden in de andere regio's te stimuleren ook te gaan samenwerken. Ik ben ervan overtuigd dat dat het rendement van hun contributie met sprongen verhoogt. Bij de inventarisatie in oktober begreep ik dat onbekendheid hoe zo'n samenwerking er uit kan zien een grote rem is. Daarom zet ik in dit artikel de bestaande vormen op een rijtje.

In elk van de onderstaande mogelijkheden is er een begin, iemand (van dat moment af is hij de regiotrekker of RT) neemt het initiatief. Hij doet dit, niet omdat hij zo goed kan draaien maar uit een behoefte aan contact met anderen. Elk van de onderstaande stukken begint met de eerstvolgende zin, daarna komen de vijf varianten.

RT nodigt de leden op de regiolijst uit zijn regio bij hem thuis uit. Daar maken de leden kennis met elkaar en wordt geïnventariseerd wat ze aan kennis en ervaring in de buurt hebben.
- De faciliteiten van de gastheer worden bekeken. Tevens wordt een afspraak gemaakt voor een volgende bijeenkomst bij een ander lid. Op de agenda staat vaak het bespreken van werkstukken.
- Daar blijkt dat er enkele cracks in zijn regio zijn die bovendien tijd hebben en bereid zijn de regioleden thuis te bezoeken en hun specifieke problemen te helpen oplossen. Los van deze eventuele "troubleshooting sessies" spreken ze af elke twee maanden de dingen die op die manier verspreid aan de orde zijn geweest centraal te bespreken.
- Daar spreken ze af in kleine groepjes van wisselende samenstelling bij elkaar aan de bank te gaan werken. Af en toe houden ze een "droge" plenaire bijeenkomst bij een van de regioleden.
- Bovendien ontdekken ze dat ze een lokaal kennen waar ze hun bijeenkomsten kunnen houden. Daar hebben ze de mogelijkheid een draaibank neer te zetten waarop een routinier wat kan voordoen en waarop kan worden geoefend.
- Althans dat was de bedoeling, er kwam maar één persoon. Op de daaropvolgende demodag liet één van de regioleden weten over een leslokaal te beschikken waarin meerdere draaibanken kunnen worden opgesteld en waar de regio naar hartelust zou kunnen oefenen. De volgende oproep was meer succesvol en deze regio komt hier meerdere malen per jaar bijeen.

Elk van bovengenoemde manieren van werken komt voor. Op de agenda van de bijeenkomsten staat vaak het bespreken van werkstukken. Soms gaat men naar huis met huiswerk in de

vorm van een afspraak om een bepaald voorwerp te maken. Voorts heeft vrijwel elke regio een eigen kas waaraan de leden bijdragen en waaruit diverse kosten worden bestreden. Een van de regio's heeft zelfs een eigen nieuwsbrief. Ook het RT-schap is vaak niet eeuwig durend maar een circulerende taak. In elke "werkende" regio ontstaat een netwerk met korte afstanden. Na enige tijd kent men elkaar zo goed dat het aantrekkelijk is ook buiten de afgesproken bezoeken om met elkaar in contact te treden. Als men elkaar kent is uitlenen van boeken en video's soms mogelijk. Uitwisselen van kennis en ervaring kan helpen miskopen te voorkomen. Ziedaar, het rendement op de contributie van Radius kan met sprongen omhoog gaan.

Elk van bovengenoemde manieren heeft echter een "In den beginne was er...". Ik roep de leden in de regio's die nog niet als zodanig functioneren op om de regiolijst ter hand te nemen en een poging te wagen een regio te starten. Het draaien zelf is weliswaar een individuele activiteit. Uitwisseling van informatie over hoe, waarmee en waarom maakt het echter een collegiale. Tot slot de vraag: als er "een regio start" mag ik dan weten wie die kar trekt opdat ik dat weer kan doorgeven aan nieuwe belangstellenden/leden.

Gerard Gaasbeek, Wageningen, secretaris.

UIT DE WERKPLAATS

GEBRUIK VAN DE (LANGSHOUT) VOORDRAAIGUTS

Op het programma van een regiobijeenkomst in december '97 stond het draaien van schaaltjes. Daar kwam ook de beitelkeus ter sprake. Toen we met het draaien begonnen pakte iemand een ¾" voordraai-guts van het engelse model, met zo'n hele diepe U-vorm. Hij vertelde te hebben ervaren dat "het daar goed mee te doen is". Ik hield voor dat dat nogal riskant is maar miste, verrast als ik was, een overtuigende argumentatie. Een paar weken later kocht ik toevallig een oud nummer van "Woodturning". De argumenten die ik destijds niet zo snel bij de hand had, staan daar toevallig in, in een "column" van Greg Sherwin. Ik vat ze in dit artikel samen.

Tijdens het houtdraaien worden door het draaiende hout krachten uitgeoefend op de guts. Het is de bedoeling dat die krachten worden afgeleid naar de leunspaan. De plaats waar die krachten ontstaan ligt bij alle mogelijke beitelstanden niet steeds op dezelfde plaats van het scherp van de guts. Bijgaande tekening geeft een vooraanzicht van de voordraaiguts steunend op een leunspaan in twee verschillende standen. Van alle mogelijke plaatsen waar krachten kunnen worden opgewekt tijdens het snijden zijn er enkele met pijltjes aangewezen. Bij beide beitelstanden is er geen vuiltje aan de lucht, als het snijden plaats vindt in de directe nabijheid van de pijltjes A. De krachten worden keurig afgeleid naar de leunspaan. Wordt er echter gesneden met het deel van het scherp in de omgeving van de pijltjes B dan is er geen steun aanwezig direct onder de plaats waar de kracht wordt uitgeoefend. Sterker nog, bij de meest populaire maat van deze guts is die afstand al gauw 1 à 1,5 cm. De guts krijgt de neiging om te gaan rollen. Zijn we bezig met langshout, dan is er niet direct een man overboord, zeker niet als de leunspaan niet al te hoog boven het midden staat ingesteld. Een heel klein stukje naar beneden wijkt de omtrek van het hout weer naar achteren, dus de schade zal van beperkte omvang blijken te zijn. Treedt het roleffect op als we in een schaal bezig zijn dan kan de punt aardig vast slaan en wat daarvan de gevolgen kunnen zijn is niet zonder meer voorspelbaar. Hier en daar wordt gepropageerd de punten weg te slijpen. Dat verzacht het verschijnsel iets, maar verhelpt het niet. (Daarna is het veel moeilijker om langshout met die gemodificeerde voordraaiguts glad te draaien). Bedenk dus dat het echt niet voor niets is dat de specifieke schalen gutsen veel smaller zijn.,

In het artikel in Woodturning wordt er nog op gewezen dat het beginners nogal moeilijk wordt gemaakt door de verwarrende naamgeving. We hebben het over voordraaien, zowel bij langshout als bij schalen draaien. We kennen voordraaigutsen. Het is echter niet mogelijk aan de naam te herkennen dat "de voordraaiguts" is bedoeld voor langshout draaien. Reg haalt in dit verband aan dat in 1990 in een internationale conferentie van leraren in houtdraaien is afgesproken de naam "voordraaiguts" te vervangen door "langshout voordraaiguts" (spindle roughing gouge) om de potentieel gevaarlijke situatie te helpen voorkomen. Het zou goed zijn als de catalogi van de leveranciers dit punt wat duidelijker onderstreepten.

Gerard Gaasbeek, Wageningen

OMGAAN MET HOUTSTOF

Dit artikel is een sterk verkorte samenvatting van een bulletin over de gezondheidsaspecten van het houtdraaien dat is opgesteld door de Technische Commissie van Radius. Het complete bulletin over deze materie, dat voor iedere houtdraaier van groot belang is, kan worden opgevraagd door een aan uzelf geadresseerde gefrankeerde envelop te zenden naar de Technische Commissie p/a Jos Toussaint, Waardweg 9, 6991 VA RHEDEN. Tel. 026 4951597.
De frankering op de enveloppe moet zijn f. 1,60. Gelieve in de enveloppe een losse postzegel van f. 0,80 te doen voor papier- en copiëerkosten.

Een houtdraaier kan niet volstaan met de aanschaf van een draaimachine en gereedschap; bij de inrichting van een werkplaats dient serieus rekening te worden gehouden met gezondheids-bedreigende kanten van het werken met hout. Want het is weliswaar zo dat het houtdraaien zelf - althans, wanneer snijdend gedraaid wordt; schrapend draaien produceert altijd veel stof - een relatief veilige manier van werken is zolang houtkrullen en houtstukjes worden geproduceerd; zodra bij het draaien zelf of bij het dikwijls onvermijdelijke zagen, schaven en schuren stof wordt geproduceerd ontstaat een probleem.

Er zijn houtsoorten die bij inademing of contact met ogen en huid nogal giftig zijn; bovendien zijn dikwijls schimmels en micro-organismen aanwezig die schadelijk kunnen zijn. Maar zelfs het stof van de meest onschuldige houtsoorten kan schadelijke invloeden op de gezondheid hebben. Bij het niet deugdelijk bestrijden van stofoverlast kan bijvoorbeeld op den duur een allergie ontstaan die verder werken met hout onmogelijk maakt. Ook astma kan door prikkeling van de bronchiën ontstaan met bijzonder nare aanvallen van benauwdheid.
Erger is, dat vaststaat dat houtstof neuskanker kan veroorzaken.Ook houtstof op de huid en in de ogen kan schadelijke irritaties veroorzaken, vooral omdat houtstof de eigenschap heeft vocht aan te trekken, waardoor huid en ogen ernstig kunnen uitdrogen.

Deze gevaren zijn relatief eenvoudig te ondervangen. Daarvoor zijn aanpassingen in de werkplaats nodig die als doel hebben met stof vervuilde lucht te verwijderen, of het houtstof zoveel mogelijk uit de lucht te filtreren. Natuurlijk moet ook worden gedacht aan persoonlijke bescherming van de draaier door stofbril en mond-neuskapje, maar dat is in de praktijk alleen voldoende in combinatie met omgevingsmaatregelen. Dat geldt zelfs voor de geavanceerde gezichtsmaskers-met-filter of voor de gelaatsmaskers met een kleine ventilator.
N.B. Besef dat het ons bekende witte (grove) stofmasker FFP1 en zelfs het iets betere FFP2 onvoldoende zijn.

De goedkoopste manier van luchtverplaatsing ontstaat door het aanbrengen van een ventilator die lucht uit de werkplaats naar buiten blaast. Door de onderdruk die dan in de werkplaats ontstaat zal steeds schone lucht in de werkplaats binnenkomen, als er althans voldoende kieren zijn die dat mogelijk maken. Daarbij - of daarnaast - kan zodra stofproducerend wordt gewerkt met een stofzuiger met zelf-gefabriceerde afzuigmond goed resultaat worden behaald.

HOUTDRAAILES

Jan Soppe geeft nu al voor het 12e jaar les aan beginners en gevorderden, zowel in

groepsverband
(7 personen aan 7 draaibanken),

als privé
(1 of meer lessen in speciale vaardigheden)

ƒ 50,— per dag van 4 uur
(inclusief pauze)
Recreatief Centrum Coevorden

Info: Jan Soppe,
Nieuwe Dijk 22, Coevorden
tel. 0524 571811

Professioneler - en duurder! - zijn de speciale afzuigers die in vele soorten en maten te koop zijn. Voor een kleine draaibank is weinig capaciteit nodig, maar zodra stofafzuiging op verschillende plaatsen nodig is, moet een centraal afzuigsysteem worden gebouwd, waarvoor een machine met grote capaciteit nodig is.
Een bijzonder probleem daarbij is, dat in iedere afzuigleiding een zeer hoge statische electriciteit zal ontstaan, en dat aarding absoluut noodzakelijk is. In de meeste gevallen zal iedere afzuigleiding apart moeten worden geaard; alleen de ijzeren pijpen met een doorsnee van 10 cm. die in de handel zijn hoeven slechts op één plaats geaard te worden. In ongeaarde leidingen kunnen stofexplosies ontstaan die volstrekt vernietigend zijn!

Afzuiging van het stof kan geschieden naar plastic zakken in de werkplaats, of naar buiten. Behalve dit soort afzuiging kan ook gebruik worden gemaakt van een filter-unit, die de lucht inzuigt, alles wat groter is dan 1/1000e mm wegfiltert, en de gezuiverde lucht weer terugblaast.
Het is heel goed mogelijk om met enige handigheid een afzuiger, of zelfs een afzuigsysteem zelf te bouwen; de kosten bedragen dan maar een fractie van hetgeen bij kopen moet worden betaald.

Enkele verdere praktische tips zijn nog:
a. Schuif afvalmaterialen op de grond bij elkaar met een "sneeuwschuiver"; een bezem doet stof opdwarrelen.
b. Gebruik na het bij elkaar schuiven een stofzuiger.
c. Maak de werkplaats altijd schoon met een mondkapje voor.
d. Schep de afvalmaterialen in een vuilniszak.
e. Verwissel de zakken op de afzuiger altijd met een mondkapje voor.

De Technische Commissie (Muck Douma, Tom Boekman, Christiaan Jörg, Kees de Kwant, Jos Toussaint) met medewerking van de heren J.J. Pijnappel, H.J. van Hunen, M.P. Verburg en J.J. van der Veen.

HET DRAAIEN VAN DE TRAPBALUSTERS
(VERVOLG VAN NO.16, PG.5-8)

Nadat de nieuwe draaibank zover af was dat er weer gedraaid kon worden was ik uiteraard benieuwd hoe ze zich zou gedragen tijdens het draaien. Nou, hiervoor kreeg ik goed de gelegenheid, de bank was net klaar toen het hout voor de trapbalusters werd gebracht.
De opdracht was het draaien van 6 zware beukenhouten trapbalusters van ca. 1300 mm. - 1500 mm. X 210 mm. diameter (gewicht ca. 40-60 kg.) volgens tekening.
De koppen waren separaat gemaakt, gestart ben ik met het draaien van de zuilen.
Op de kopse kanten heb ik het middelpunt afgetekend, waarna ik hier gaten van ca.20 mm. diep heb geboord met korresponderende diameter voor meenemer en centerpunt.
Hierdoor vallen meenemer en centerpunt in het hout, wat vanwege veiligheidsoverwegingen is gedaan om te voorkomen dat deze zware balken tijdens het draaien onverhoeds uit de bank zouden kunnen springen.

Met de bank op het laagste toerental was er toch nog enige onbalans, veroorzaakt doordat de hoeken van de balken niet gelijk waren afgeschuind.
Door met de elektrische handschaaf aan de zwaarste zijde wat weg te nemen was dit snel verholpen.

Bij VDH Machines & Gereedschappen B.V. vindt u alles op het gebied voor hout- en metaalbewerking onder één dak !

- o houtdraaibanken
- o lintzaagmachines
- o cirkelzaagmachines
- o schuurmachines
- o afkortzaagmachines
- o vlak- en vandiktebanken
- o freesmachines
- o afzuigers, etc.

Lennartsfors houtdraaibank, type SL 320

centerafstand 1000mm.
centerhoogte 200mm.
toerentallen 550-910-1500-2500

centerafstand 320mm.
centerhoogte 210mm.
toerentallen 500-1000-2000-3000

Emco houtdraaibank, type DB7, inkl. onderstel ... ƒ 1.450,-- (excl. BTW)

centerafstand 1000mm.
centerhoogte 210mm.
toerentallen 500-1000-2000-3000

Kopieerinrichtingen
Emco/Lennartsfors

Schuurschijfmachine, type DS 300
Schijfdiameter ∅ 300mm.

Lennartsfors

centerafstand 1200mm.
centerhoogte 210mm.
variabel toerental 400-3400

bezoek onze showroom voor een demonstratie !

VDH
MACHINES & GEREEDSCHAPPEN B.V.

EMCO

VDH Machines & Gereedschappen B.V.
Jekerstraat 88
3521 EK Utrecht
☎ 030 - 296 32 70

Exclusief importeur

voor EMCO conventionele metaal- en houtbewerkingsmachines.

Met behulp van een hoekijzer van ca. 1000 mm X 40 X 40 mm. en de oude en nieuwe leunspaanhouder, heb ik nog snel een lange leunspaan gemaakt, waardoor de leunspaan veel minder versteld hoefde te worden.
De zuilen werden geheel recht, met aan de bovenzijde een afgeronde schouder (radius 80 mm.), een kraal (diameter 140 mm. x 17 mm.) en een pen (diam. 60 mm. X 60 mm.) voor het monteren van de apart te draaien kop.
Met uitzondering van de profilering van schouder, kraal en pen, zijn de zuilen uitsluitend met een grote (50 mm.) diep gesmede schrobguts voor, recht en glad gedraaid.
Door de lange leunspaan goed parallel in te stellen en vervolgens de wijsvinger als aanslag te gebruiken, de schrobguts wordt hier in de ondergreep vastgehouden, kan zeer goed vlak en redelijk glad gedraaid worden.

Voor de profilering van de schouderpartij, is gebruik gemaakt van afsteekbeitel, guts (13 mm.) en schuine draaibeitel.
Met een in de elektrische boormachine gemonteerde schuurschijf (diam. 125 mm.), voorzien van klittebandsysteem voor het snel verwisselen van de schuurschijven, zijn de zuilen met draaiende bank en boormachine opgeschuurd. Gestart is met korrel 120, oplopend naar korrel 220. De schouderprofilering is met de hand nageschuurd.

De profilering van de koppen bestond uit een grote kraal (210 mm. diameter X 80 mm.) met daarop twee schijven met kwartrondprofiel (diameter 130 X 90 mm. X 20 mm.) en als afsluiting een plat bolletje (diameter 40 mm. X 20 mm.).
De koppen zijn eerst eenzijdig opgespannen op een schroefplaat en vervolgens is de kopse kant vlak gedraaid en is hier het gat voor de pen in gedraaid.
Op de schroefplaat is vervolgens een klos van 100 X 100 mm. opgespannen waaraan een pen van 60 mm. X 60 mm. diameter is gedraaid waarop de koppen nu andersom worden opgespannen.
De koppen worden gedraaid met het meedraaiend center in positie. Nadat de kop op de juiste diameter is gedraaid, worden met een aftekenmal de maten van de verschillende schijven uitgezet.
Met de afsteekbeitel worden de schijven op een iets te grote diameter afgestoken en wordt met een schrobguts (32 mm.) het overtollige hout verwijderd.
Voor het afdraaien van de schijven op de juiste maat gebruik ik krompassers, welke ik met de rechterhand tegen het hout druk terwijl ik met de linkerhand met de afsteekbeitel voorzichtig hout afneem. Zodra de juiste maat is bereikt, slipt de krompasser over het hout. Hiermee moet je wel goed opletten dat door te grof hout afnemen de krompasser zich niet vastgrijpt.
Met guts (13 mm.) en schuine draaibeitel (18 mm.) worden vervolgens de rondingen gedraaid.
Alvorens het bovenste platte bolletje geheel af te draaien, wordt de rest eerst zover mogelijk geschuurd voordat het center verwijderd wordt.
Hierna wordt het center verwijderd en het bolletje afgedraaid en geschuurd.
Na het draaien van deze balusters is m'n konklusie dat ik echt wel een degelijke draaibank heb gebouwd. De bank had geen moeite met deze zware jongens!

Ger Vervoort, Venlo

Zijn er technische onduidelijkheden bel dan Ger Vervoort 077 354 9999

REACTIE OP: "EEN NIEUWE DRAAIBANK"

Beste Ger,
Ik heb genoten van je bijdrage in Aktie Radius nr.16. Je brengt een draaibank wat dichter binnen het bereik van diegenen die niet over grote sommen geld kunnen beschikken. Toch is er een behoorlijk bedrag mee gemoeid om alle materialen aan te schaffen.
Tegen die achtergrond heb ik de euvele moed enige aanvullende opmerkingen te maken. Want het zou toch zonde van het geld zijn als de gebouwde draaibank niet aan de verwachtingen zou voldoen.

- De manier waarop de bank gebouwd wordt vereist een deskundige ervaren lasser.
- Vooral het oplassen van de blank-stalen bedbanen op het kokerprofiel (70 X 40) moet met groot vakmanschap gebeuren, anders zullen de hart-lijn van hoofd-as en losse kap niet of niet in elke stand één lijn vormen.
- Indien er toch wat fout mocht gaan in dezen is een oplossing om een kleine machinefabriek het bed te laten slijpen, zowel boven op als tussen de banen. Hierdoor ontstaat een 100% betrouwbare "fundering" voor de "vaste" zowel als voor de "losse" kop, keurig in lijn met elkaar. Dit in lijn zijn met elkaar is nodig als je werk in een klauw-plaat of op een opspanplaat hebt dat je tevens wilt steunen met een tegendruk van het losse center. Indien niet " inlijn", verniel je onherroepelijk de hoofdlagers.
- Bij tussen de centers draaien is dit niet aan de orde.
- Zo ook is het zaak bij een draaibare "hoofd"- kop deze bij terugdraaien weer absoluut in lijn te brengen met het losse center. In de door jou beschreven bank heeft de hoofdas een morse conus 3 en de losse kop een morse conus 2. Dé oplossing bij uitrichten is, een hulpstuk laten maken, n.l. een stuk rond met aan de ene kant morse conus 3 en aan de andere kant morse conus 2.
- Dit stuk kan ook dienstdoen bij het in elkaar bouwen van de bank, beter dan een houten klos ronddraaien.
- Toch zou ik in overweging willen geven niet alleen de "vaste kop" maar ook de "losse kop" door een deskundige machinefabriek of bevriende vakman te laten maken en uitlijnen.
- De leunspaan constructie is mij niet geheel duidelijk, maar komt mij door de bevestiging met slechts één bout gevaarlijk voor. Bij trilling kan de leunspaan in het materiaal slaan met alle gevolgen vandien.
- Verder zou ik de motorslee willen fixeren zodat de motor niet in de snaar kan "klimmen".
- Voorts adviseer ik een beschermkap om de poelies en snaar.

Ik ben benieuwd naar het eindproduct en hoop bij gelegenheid eens te komen kijken.

Muck Douma, Haarlem

VEENHOF B.V.

IMPORT/EXPORT
HOUT/METAALBEWERKINGSMACHINES- TOEBEHOREN
GEREEDSCHAPPEN

Record Est. 1898 Sheffield England
POWER TOOLS

WOODTURNING

HOUTDRAAIBANKEN
HOUTDRAAIBEITELS HSS.
WERKBANKEN
LINTZAAGMACHINE
CATALOGUS ENZ.

P. CALANDLAAN 77 1065 KK
POSTBUS 9185 1006 AD
AMSTERDAM/ HOLLAND
TEL.: 020 - 615 48 39/ FAX: 020 - 615 18 95

RECORD POWER
MYFORD
EMCO
ENZ.

Houtdraaierij J.F. Kramer
Seriewerk, stukwerk en modelwerk
Oudegracht 173 a/d werf (bij de lijnmarkt)
3511 NE Utrecht
tel. 030 2340610 fax. 030 2304657

HOUTDRAAICURSUSSEN

BEGINNERSCURSUS (Hoe moet het ?)

Voor: Hen met weinig of geen ervaring met houtdraaien
Inhoud: Leren omgaan met draaibank, beitels en hout. Leren slijpen. Leren zien wat belangrijk is.
Doel: Zelfstandig draaiwerk tussen de centers kunnen maken.
Duur: 10 lessen van 2 3/4 uur
Kosten: *f* 600,-
Groep: maximaal 7 personen
Start: binnenkort

GEVORDERDENCURSUS
(Haal meer uit uw draaibank!)

Voor: Hen die al enige jaren draaien
Inhoud: Perfectie en uitbreiding basistechniek. Introductie in lang dun werk, schalen, potten en extreme houtsoorten.
Doel: Leemtes in kennis en techniek opvullen; allround worden.
Duur: 10 lessen van 2 3/4 uur
Kosten: *f* 600,-
Groep: maximaal 7 personen
Start: binnenkort

De cursussen worden gegeven door mij, Joost Kramer (40) brooddraaier te Utrecht sinds 1984.

Informatie? Bel of schrijf voor informatiepakket.

HET INTERNET

Graag wil ik reageren op de oproep om internet-informatie in de vorige Aktie-Radius. Het is een beetje kort dag voor de kopijsluitingsdatum en bovendien weet ik niet zo goed welke behoeftes er m.b.t. het internet bestaan. Daarom wat "bij elkaar geraapte" informatie. Als de behoefte aan informatie duidelijker wordt doordat mededraaiers vragen stellen, zal ik die in toekomstige uitgaven van Aktie-Radius proberen te beantwoorden.

Een goed begin bij het surfen over internet op zoek naar houtdraai informatie is het volgende adres:

http://users.mwci.net/ rspragg/

Vader en zoon Robert Spragg zijn zo te zien helemaal bezeten van het houtdraaien en hebben dan ook een imposante lijst van internet-adressen verzameld die vanaf hun site direkt te bereiken is. Ook schrijven zij artikelen met interessante informatie.
Een ander adres waar ik regelmatig naar kijk is dat van Dennis Ekkiot. Deze man maakt prachtige grote schalen die ook tentoongesteld worden in musea over de gehele wereld.
Bovendien geeft hij een email nieuwsbrief uit waarop een gratis abonnement genomen kan worden. Het adres is:

http://artresources.com/guide/clients/14.html

Tot zover deze bijdrage.
Ik wil proberen een regelmatige bijdrage te leveren aan Aktie-Radius als daar belangstelling voor blijkt te bestaan.
Twee van de geplande onderwerpen kunnen zijn:
- vertalingen van interessante artikelen voor niet internetters.
- nieuwe sites.

Alle vragen met betrekking tot het internet en de weg daar naar toe (hardware, software, aansluiting e.d.) zijn welkom en zal ik proberente beantwoorden. Suggesties voor onderwerpen en bijdragen natuurlijk ook.

Gerben de Boer, Hamerstraat 95, 1402 PS BUSSUM
e-mail: gtdeboer @ worldonline.nl

NOGMAALS INTERNET

Graag zou ik in contact willen komen met collegae draaiers die over internet en e-mail beschikken en gegevens over onze hobby uit willen wisselen. Verbinding is te krijgen met o.a. Amerika waar mooie kleurvoorbeelden van draaiwerk te zien zijn.
Wie er wat voor voelt: graag reacties aan

C. Deelman, Veldkamp 31, 3843 BG Harderwijk

e-mail adres is: corday.worldonline@consunet.nl

REGIONIEUWS

REGIO NOORDHOLLAND NOORD

Tijdens de vorige bijeenkomst werd besloten dat iedereen een werkstukje zou maken, uitgaande van een stukje hout van 15 X 15 cm, dikte 3 cm. Het was een zg. "vrije" opdracht, waarbij eenieder vrij was om te kiezen hoe het werkstukje er uit zou zien. De fantasie kon dus de vrije loop krijgen.
En het werd een succes. Een veelheid van verschillende vormen was het resultaat. Van bakjes, schoteltjes, een ring, dekseltjes op glazen potjes, voetjes voor smalle sierflesjes, houten bloemen in vaas tot een leuk draaibaar fotolijstje waren te bewonderen.
Een dergelijke "vrije" opdracht is toch leuker gebleken dan een opdracht om allemaal hetzelfde werkstuk te maken.
Voor de volgende bijeenkomst geldt daarom weer de vrije opdracht, nu echter uitgaande van een balkje van 9 X 9 cm met een lengte van 20 cm.
Wij zijn benieuwd wat voor fantasierijke vormen er nu weer uitkomen.

Nic Stunnenberg, Noord-Scharwoude

REGIO NOORD HET AFGELOPEN JAAR.

Wij willen graag van ons laten horen, omdat wij enthousiast zijn en omdat we hopen daarmee anderen te stimuleren ook eens te experimen-teren met regionale activiteiten voorzover dat nog niet het geval is. Wij, dat zijn de leden uit Friesland, Groningen en Noord Drente, zeg maar Regio Noord.
In 1996 bleek al dat er belangstelling was om een aantal gezamenlijke bijeenkomsten per jaar te houden en het afgelopen jaar heeft de organisatie daarvan wat vastere vormen gekregen. Middels een oproep onder de leden is het gelukt om op een centrale plaats in de regio een vast onderdak te krijgen voor onze bijeenkomsten. Het is in het bedrijfspand van het lid De Wit. Voor het houden van 4 bijeenkomsten per jaar, 2 in het voorjaar en 2 in het najaar, mogen we kostenloos gebruik maken van de kantine en de bedrijfshal van de gereedschapssmederij in Kornhorn.
Er is een mooie ruimte om een draaibank op te stellen voor demonstraties. Ook het meegenomen eigen werk kan er worden uitgestald en worden toegelicht. Hoewel soms wat onwennig, lukt het iedereen toch om wat over zijn eigen werkstuk te zeggen. Aan bod komen de manier van opspanning, de werkwijze, gebruikte beitels, de probleempjes die zich voordeden en de gekozen oplossingen en de manier van afwerken. Het is een verrassend leerzame en inspirerende bezigheid, wat duidelijk blijkt uit de grote aandacht waarmee naar elkaar geluisterd wordt, en uit de levendige dialogen die soms ontstaan.
Een aantal andere leden waren bereid om de meest noodzakelijke aktiviteiten te verrichten om de regionale aktiviteiten en het contact met de vereniging gaande te houden. Denk daarbij aan het leiden van de bijeenkomsten, administratief werk, en het beheren van een onkostenpotje voor het versturen van bijeenkomstenverslagen en overige correspondentie, een attentie voor een langdurig zieke uit de groep en voor koek bij de (gratis) koffie.

De bijeenkomsten worden op zaterdagmiddag gehouden en beginnen met een algemene vergadering waarin ideeën kunnen worden uitgewisseld en suggesties voor aktiviteiten ontstaan. In 1997 waren dat: nat en droog slijpen, afwerken van inwendige vormen, schuurmiddelen en gereedschappen, demonstratie hol draaien, bekijken van video's over houtdraaien, demonstratie gereedschap smeden en het bespreken van meegebracht werk. Het aantal aanwezigen op de bijeenkomsten schommelde tussen de 16 en 20 leden.

We besluiten met het uitspreken van onze dank aan de regiocommissaris de heer Stunnenberg voor zijn ondersteuning en zijn adviezen.

Hommo Huizenga, Winschoten

REGIO EXPOSITIE NOORD-HOLLAND NOORD

Het is alweer enige tijd geleden (om precies te zijn 4 en 5 oktober 1997) dat de regio Noord-Holland Noord een tentoonstelling van houtdraai- en houtsnijwerk organiseerde.
De locatie waar de tentoonsteling werd gehouden leverde in dit geval geen probleem. In Nibbixwoud mochten wij gratis gebruik maken van de nieuwe werkruimte (meubelmakerij) van ons lid J. Doodeman.
Aan de hand van een draaiboek (auteur B. Rossy) werd een werkplan gemaakt. De volgende stap was om toestemming van de Gemeente te krijgen. Vervolgens werd een speciale tentoonstellings-commissie samengesteld die de organisatie ter hand nam. Niet alleen de regionale pers, maar ook Radio Noord-Holland werden in kennis gesteld en hebben aan de tentoonstelling aandacht besteed.
De tentoonstellingsruimte werd ingericht met marktkramen, koffiehoekjes en decoratiegoed zoals kalebassen, maiskolven, herfstbladeren en groene takken met bessen.

En eindelijk was het dan zover dat de werkstukken ter plekke konden worden ingeleverd en geplaatst. Er werden zo'n 350 werkstukken ingeleverd door 21 deelnemers. Ook was een tweetal houtsnijders uitgenodigd om te exposeren. Hun schitterende werkstukken vormden een waardevolle aanvulling. De ingezonden werkstukken waren stuk voor stuk de moeite waard. Vooral de grote verscheidenheid aan vormen was opvallend. Het toonde maar weer eens aan dat houtdraaien een hobby is waarin men z'n fantasie goed kwijt kan.

Voorts waren er twee draaibanken aanwezig waarmee naar hartelust werd gedemonstreerd. Niet alleen de deelnemers maar vooral ook het publiek waren erg enthousiast.
Door een professionele cameraman is een video opname gemaakt van alle getoonde werkstukken. Deze leuke videoband kan via de regio (Toon van der Reyen, 072 5120367) besteld worden door belangstellenden. De kosten, inclusief verzending, bedragen fl. 25,- per stuk.
Al met al kunnen wij terugzien op een geslaagde tentoonstelling, waar we bovendien voor de regiokas een redelijk batig saldo aan over hielden.

Mochten er regio's zijn die ook een tentoonstelling willen organiseren, dan willen wij uiteraard gaarne met onze opgedane ervaringen van dienst zijn.
Met vriendelijke groeten,

Boudewijn Rossy, De Goorn

WAAR KIEST DE VORMGEVER IN HOUT UIT DE GROOTSTE COLLECTIE GEREEDSCHAPPEN?

HOUTDRAAIBANKEN, DRAAIBEITELS, FIGUURZAAG-, LINTZAAG- EN CIRKELZAAGMACHINES, BOOR- EN FREESMACHINES...

(NAT)SLIJPMACHINES, DIAMANTSLIJP- EN WETSTENEN, BEELDHOUW- EN MEETGEREEDSCHAPPEN, GEREEDSCHAPPEN UIT JAPAN, ENGELAND, CANADA, ZWEDEN...

MEUBELMAKERSWERKBANKEN, CURSUSSEN, BOEKEN, TIJDSCHRIFTEN, VIDEO'S, EIGEN IMPORT...

BAPTIST

Naast de schouwburg

VOOR HOUTBEWERKERS

GEREEDSCHAP EN MACHINES

Eusebiusbinnensingel 5 Arnhem, Tel. 026-4451644, Fax 026-4433167

Maak ook kennis met

NORM Baptist ARNHEM

IJZERWAREN
GEREEDSCHAPPEN
MACHINES - BEVEILIGING

BEEKSTRAAT 70
Tel. 026-3512856 / Fax 026-4452266

AANVAL OP HET RECORD GROOTSTE GEDRAAIDE SCHAAL TER WERELD

De poging om de grootste schaal ter wereld, meer dan 244 cm doorsnee, te draaien, begon op de Amerikaanse Woodworker Show in Detroit afgelopen september.
De schaal werd gemaakt door de Engelse draaier Stuart Mortimer, gebruik makend van een van de grootste draaibanken ter wereld, de Highlander van Tyme Multico uit Essex. De onderneming was een samenwerking tussen Tyme en het Amerikaanse Woodworker Magazine, die de draaibank verscheepte en een stuk hout van ruim 1500 kg (Sitka Spruce) uit Oregon beschikbaar stelde voor de poging. Het stuk hout werd met behulp van een 5 tons heftruck tussen de centers geplaatst. Om te beginnen was het stuk aan één zijde 30 kg te zwaar; dit werd door Stuart, tesamen met zijn helper, Steve Blank, met een kettingzaag nauwkeurig verholpen.
Toen restte mij het "makkelijke deel van het werk, het draaien" aldus Stuart. Hij gebruikte erg lage snelheden van ongeveer 2 omwentelingen per minuut en verhoogde dit later tot 60 omwentelingen. Veiligheid was een onderdeel van de hele operatie. We kwamen niet dicht bij het stuk hout, want een van de natuurlijke kanten die met 20 omwentelingen draait kan iemand onthoofden of in tweeën slaan. Het hout draaide binnen een grote kooi van hekwerk en Stuart gebruikte speciaal gereedschap met lange steel, de langste was 3 meter 65 ! Een dikke centrale kern hield het hout tussen de centers toen het draaien vorderde.
Ik vond het een opwindend project, maar niet beangstigend, aldus Stuart. Het is waarschijnlijk minder gevaarlijk dan het draaien van een kleine schaal bij 2000 toeren.
Sommige van de krullen die gemaakt werden met de, voor deze gelegenheid door Crown Tools naar tekening van Stuart gemaakte ringbeitels, waren 63 mm breed en erg lang. Voorzien van de handtekening van de maker werden ze door toeschouwers meegenomen.
De poging om de grootste schaal te maken ging gepaard met een golf van publiciteit en de makers kwamen zelfs 2 maal op televisie. Aan het einde van de show was de anderhalve ton hout gereduceerd tot ongeveer 80 kg en de schaal werd op de woodturningshow in Philadelphia verder afgemaakt.
Men hoopt dat de 107 cm diepe schaal zal worden opgenomen in het Guinness Book of Records als de grootste schaal ter wereld.

Vertaald uit Woodturning van December 1997 door I. van de Wardt.

SBB VRAAGT DRAAIERS/VRIJWILLIGERS VOOR 2DE PAASDAG

Staatsbosbeheer organiseert op 13 april (tweede paasdag) voor de vierde maal een "DOE- en KIJKDAG" in Flevoland, Overijssel en Gelderland. Dit zijn druk bezochte en goed gewaardeerde evenementen waar kinderen en volwassenen kennis kunnen maken met aspecten die met bos en bosbeheer te maken hebben, gelardeerd met gezelligheids items. Enkele voorbeelden zijn excursies, brandmerken van hout, demonstraties bomen slepen met paarden, resp. brood bakken bij kampvuur, eieren schilderen, paaseieren zoeken etc. De totale lijst bevat zo'n dertig onderwerpen, daarnaast zijn er diverse stands met o.a. demonstraties van oude ambachten.
In dat kader werd RADIUS gevraagd of er houtdraaiers beschikbaar zijn om iets van hun vaardigheden te tonen. Er wordt o.a. gedacht aan draaien met vers hout. Hout is beschikbaar, soorten en maten in overleg. Voor tenten en marktkramen wordt gezorgd. De dag is niet bedoeld als verkoopbeurs. Het is waarschijnlijk wel mogelijk een kleine expositie in te richten met bronvermeldingen bij de artikelen. In totaal zijn er 14 locaties bij betrokken.
Informatie is te verkrijgen bij de boswachters Reyer Knol, 038 4263330 en Harco Bergman, 0527 231706 of bij mij, Gerard Gaasbeek.

DE ZWIEPENDE BOOMTAK

De heer Gaasbeek vraagt in zijn lezenswaardig artikel in het laatste nummer van AR aandacht voor de ambachtelijke normen en grenzen van onze hobby houtdraaien en hij nodigt ons uit daarop in te gaan, zie hier mijn reactie.
In de dertiende eeuw werd er al houtgedraaid met een zwiepende boomtak, waaraan een touw met een treeplank. (Spannagel pag.17) Door sneller of langzamer de voet te bewegen ontstond een ideale **trappenloze** snelheidsregeling.
Via wind-, water- en stoomkracht ging het draaien veel gemakkelijker. De electromotor, uitgevonden in 1828, zou de houtdraaibank "zelfstandig" maken, maar al deze bewegingsbronnen waren en zijn zeer beperkt in de snelheidsregeling. Met de trappenloze snelheidsregeling in de nieuwste draaibanken zijn we dus weer terug bij af, is die voorziening dan, ambachtelijk gezien, toch verwerpelijk?
Het is nog complexer. Ook de meest principiële, ambachtelijke draaier maakt gebruik van een electrische boor, die is toch door een ieder aanvaard. De boorkop daarvan spant de boor in met schroefdraad en tapse pennen in een metalen huis. Een groot deel van de nieuwste opspankoppen die uit Engeland nu tot ons komen werken op **precies de zelfde wijze** als die boorkop. Als we de boorkop geaccepteerd hebben moeten we de opspankop dan afwijzen? Om in het straatje van Gaasbeek te blijven: ik vergelijk deze opspankop met de belichtingsmeter in het fototoestel, camera's zonder belichtingsmeter staan alleen nog in het museum. Het gaat, zoals hij terecht opmerkt, **om de manier waarop we met de beitel in de hand het draaiende hout bewerken** en of we zelf of een ander dat bekwamer maken is dan in principe, voor mij, niet van belang. Daaruit mag men opmaken dat het kopieerapparaat en de kogeldraaier **industriële** attributen zijn, die als zodanig beoordeeld moeten worden.

Henk Wolf, Vaassen.

WIE STAPT MEE OP IN HET BUSJE NAAR ELBIGENALP?

In Aktie Radius maart '97, pg. 5, heeft Roel Schmidt een wervend verhaal geschreven over zijn belevenissen in het houtdraaiersdorp Elbigenalp in Tirol. Er is van alles te doen op het gebied van houtdraaien en houtsnijden, slijpen van beitels, vormkunde enz; ook programma's voor niet-draaiende partners. Er zijn week- en halve-weekcursussen. Onderkomen in Gasthaus, camper of tent. U kunt het zo gek niet bedenken of Roel weet het antwoord. Tel. 0347 352162.
Wie voelt voor gezamenlijk vervoer melden bij J.A. Swolfs te Amsterdam. Tel. 020 6251793

RUBRIEKEN:

- VAN DE REDACTIE
- UIT DE WERKPLAATS
- VEILIGHEID
- HOUT ONDERWEG
- VRAAG & AANBOD
- HOUTVARIA
- VAN HET BESTUUR
- HANDIGE TIPS
- GEREEDSCHAP
- VOOR U GELEZEN
- AGENDA

AGENDA

12 EN 13 APRIL
Houtrijk Nederland, Ver. voor duurzaam houtbewerken, exposeert met Pasen op landgoed Elswout, te Overveen bij Haarlem.
Info: W. van Dommelen tel.0524 553996 of O. Koedijk tel.0575 564658

13 APRIL,2E PAASDAG
Staatsbosbeheer houdt in Gelderland en de Flevopolder een doe- en kijkdag

5 EN 6 JUNI
Bosdagen te Berg & Bosch, Apeldoorn.
Wedstrijden uitslepen hout, boomklimmen enz., presentatie houtverenigingen

10 OKTOBER
Demo-dagen te Arnhem, 10.30 - 16.00 uur

1 NOVEMBER
Open Dag Hout te Zutphen

UITERSTE DATUM INLEVEREN KOPIJ: 15 APRIL

REGIO AGENDA

REGIO ARNHEM/NIJMEGEN
16 MEI
Draaibijeenkomst op/in Cursuscentrum de Molenbeek te Arnhem (info G.H. Gaasbeek)

REGIO HAARLEM
17 MEI
bijeenkomst bij Iet Feith te Haarlem.
(Draai een wijnglas)
Belangstellenden kunnen zich melden bij Douma.

REGIO APELDOORN-ZWOLLE:
4 APRIL
excursie naar Joost Kramer, Utrecht
9 MEI EN 19 SEPTEMBER
Regio-bijeenkomsten in Epe.

REGIO LOCHEM
20 APRIL
Bezoek houtzagerij

REGIO NOORD
16 MEI, 26 SEPTEMBER, 21 NOVEMBER
Bijeenkomsten bij De Wit, Kornhorn bv.
Provinciale weg 12, Kornhorn

Data andere regio's helaas niet bij de redactie bekend

MEMENCO

Gereedschappen en toebehoren voor de houtdraaier

Import uit Australië, Groot Brittannië, Nieuw Zeeland en de Verenigde Staten

De Helling 13
7908 EP Hoogeveen
tel / fax 0528 – 26 63 62
verzending door geheel Europa

NIETS IS ONS TE GEWOON OF TE SPECIAAL